

Co tam, panie, w internecie?

GIGATEWAY, CZYLI BUDOWA METABAZY PO ANGIELSKU

Szukając jakichkolwiek danych, najpierw musimy uzyskać odpowiedź na pytanie, czy one w ogóle istnieją. Jeśli tak, trzeba dowiedzieć się gdzie, a następnie – jak je stamtąd wydostać. Bez baz metadanych jest to szukanie igły w stogu siana.

JERZY PRZYWARA

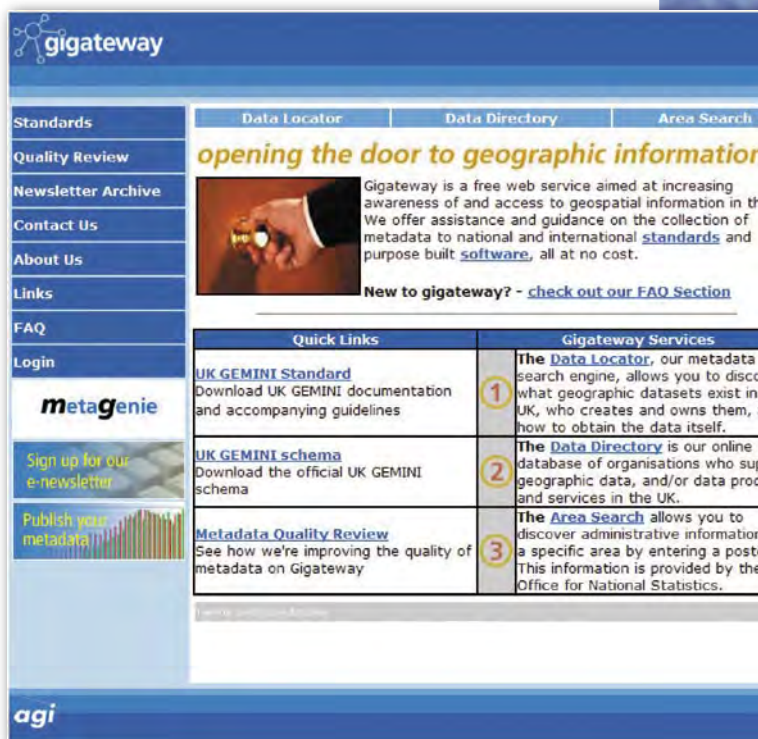
W Polsce prowadzona od kilku lat przez Centralny Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej metabaza systemów przestrzennych i GIS ma zarejestrowanych niespełna 80 pozycji. I choć z roku na rok ich przybywa, to i tak bazy pokazane na stronie internetowej CODGiK stanowią zaledwie niewielki ułamek tego, czym faktycznie w kraju dysponujemy.

W brytyjskiej Gigateway, mającej ponaddziesięcioletnią historię, zarejestrowano już prawie 8 tysięcy baz, ale sami Brytyjczycy przyznają, że nie mają pojęcia, ile jest ich na Wyspach tak naprawdę.

Nie bez powodu strona internetowa inicjatywy INSPIRE (<http://eu-geoportal.jrc.it>) w przypadku Wielkiej Brytanii odsyła nas nie do geoportalu, jak to uczyniono dla Włoch czy Norwegii (GEODETA 9/2006), lecz do rządowej metabazy o nazwie Gigateway. Prace nad nią rozpoczęto ponad 10 lat temu, chociaż podwaliny (dla niej i dla GIS-u w Wlk. Brytanii) dał raport lorda Rogera Chorleya z 1987 roku. Określił on rolę systemów informacji geograficznej w integracji danych przestrzennych i wskazywał na konieczność założenia przez państwo rejestru baz tych danych. Raport, będący efektem dwuletnich prac

Committee of Enquiry pod przewodnictwem Chorleya, wskazał kierunki rozwoju geoinformacji w Wlk. Brytanii na wiele lat naprzód.

Jednym z efektów raportu była inicjatywa utworzenia (w 1993 r.) rządowej grupy ds. informacji geograficznej (IGGI), której zadaniem było koordynowanie współpracy różnych organizacji rządowych w zakresie informacji geograficznej, wymiana doświadczeń w wykorzystaniu danych przestrzennych, rozpoznanie potrzeb, promocja itp. Efektem jej prac było założenie przy współudziale Ordnance Survey (OS) usługi SINES (Spatial Information Enquiry Service) – poprzednika Gigateway. Tym samym stworzono pierwszy narodowy serwis metadanych. Zbudowano go na bazie MS Access, korzystając z prostych, lokalnie rozwijanych standardów. W SINES zebrano informacje na temat 600 baz

Widok strony głównej Gigateway

przestrzennych będących w posiadaniu instytucji rządowych. Metabazą zarządzała Ordnance Survey, a projekt sfinansowano w ramach IGGI. W początkowej fazie usługa polegała na udzielaniu informacji faksem lub telefonicznie, a korzystały z niej głównie instytucje i agencje wchodzące w skład IGGI.

W 1995 roku podczas konferencji AGI (Association for Geographic Information) podjęto inicjatywę o nazwie *National Geospatial Data Framework* (NGDF), która była wstępem do utworzenia brytyjskiej infrastruktury danych przestrzennych (SDI). Głównymi celami, ku jakim

W 2001 roku zarządzanie askGIraffe przeniesiono z OS do AGI, a w 2002 r. nazwę serwisu zmieniono na GIGateway. Kierunki rozwoju i koordynację działań związanych z GIGateway zapewnia zespół doradców, w którym zasiadają znaczący przedstawiciele nauki, administracji i firm komercyjnych (z AGI, Ordnance Survey, uniwersytetów w Edynburgu i Manchesterze, Komitetu Standaryzacyjnego ds. Informacji Geograficznej, Urzędu Statystycznego).

W serwisie systematycznie dokonywane są zmiany przyczyniające się do jego rozwoju i ulepszenia. Poprawiono interfejs użytkownika, wprowadzono wyszukiwanie na bazie map i fraz tekstu. W 2004 r. uruchomiono narzędzie (*MetaGenie*) służące do dołączania informacji o bazach przez

wspomnieć o opublikowanym w 2002 r. *e-Government Metadata Standard*.

GIGateway (a wcześniej SINES) działa na zasadzie non-profit – organizacji finansowanej z budżetu państwa i ukierunkowanej na promocję i szerokie wykorzystanie informacji geograficznej w gospodarce. Roczny koszt utrzymania metabazy wynosi około 300 tys. funtów, z czego połowę stanowią płace personelu. GIGateway pokazuje oczywiście jedynie ścieżkę dostępu do danych, nie zapewniając ich udostępniania. W Wielkiej Brytanii własne serwisy metadanych i danych prowadzi także niezależnie niektóre urzędy i agencje rządowe, jak chociażby Ordnance Survey czy służba geologiczna. Znane są *Maps on Tap* – rządowy serwis z metadanymi do wyszukiwania danych geograficznych i statystycznych (<http://www.mapsonatop.gov.uk/mot/>), jak również *Magic* (<http://www.magic.gov.uk/>) – interaktywna mapa środowiskowa, projekt sześciu organizacji rządowych zajmujących się środowiskiem naturalnym, uruchomiony w 2002 r., w którym można znaleźć dane z dziedziny rolnictwa, zagospodarowania przestrzennego, rybołówstwa, ochrony środowiska itp.

To, co rzuca się w oczy w historii tworzenia GIGateway, a szerzej – rozwoju geoinformacji w Wlk. Brytanii, to przemyślana, konsekwentna polityka państwa w realizacji celu wytyczonego w 1987 r. przez zespół Rogera Chorleya. Trudno doszukać się w działaniu brytyjskich urzędników zmian polityki geoinformacyjnej o 180 stopni, chęci dokopania członkom poprzednich ekip czy dążenia do spektakularnych sukcesów. Metabaza GIGateway zmienia się systematycznie wraz z pojawianiem się nowych technologii i potrzeb. Samo posługiwanie się GIGateway jest niezwykle proste i nie wymaga objaśniania.

JERZY PRZYWARA

Opcje wyszukiwania

zmierzano, było szersze wykorzystanie informacji geograficznej, rozwój rynku danych i usług, zagwarantowanie długofalowego finansowania, uświadomienie roli geoinformacji przy podejmowaniu decyzji. Od początku zakładano też, że serwis metadanych będzie zbudowany w technologii internetowej.

Start przedsięwzięcia opóźnił się, gdyż jego finansowanie dopięto dopiero w końcu 1998 roku. Prace prowadzone przez Ordnance Survey ruszyły, gdy agencja otrzymała fundusze w ramach NIMSA (*National Mapping Services Agreement*) – siedmioletniego porozumienia z brytyjskim rządem w sprawie finansowania prac kartograficznych. Niespełna rok później OS uruchomiła internetowy portal metadanych o nazwie askGIraffe. Serwis w dużej mierze bazował na amerykańskim standardzie opracowanym przez Federal Geographic Data Committee (FGDC). Wykorzystywał on architekturę rozproszoną; więksi dostawcy metadanych tworzyli własne węzły do przechowywania metadanych dostarczanych m.in. przez mniejszych dostawców, którzy nie tworzyli własnych węzłów. Zaletą systemu było to, że dostawcy metadanych byli w dużym stopniu odpowiedzialni za jego funkcjonowanie oraz że system pozwalała na wykorzystanie węzłów wewnątrz organizacji.

ich właścicieli, a w 2006 r. wprowadzono standard UK Gemini (zgodny z międzynarodowym standardem ISO 19115), który zastąpił specyfikację NGDF.

Rząd brytyjski podejmował liczne inicjatywy legislacyjne w celu ułatwienia dostępu do źródeł danych. Należy do nich *Information Asset Registers*, mająca na celu umożliwienie dostępu poprzez internet do zasobów informacji gromadzonych przez ministerstwa i agencje rządowe, co realizuje portal *Office of Public Sector Information* (<http://www.opsi.gov.uk/iar/index.htm>). Niezwykle ważna była ustawa z 2000 r. *Freedom of Information Act* dająca prawo dostępu do informacji rejestrowanych przez administrację rządową, lokalną, szkoły, policję itp. Z kolei *Environmental Information Regulations* z 1992 r. umożliwia szerokie korzystanie z danych o środowisku, a *e-Government Interoperability Framework (e-GIF)* definiuje techniczne aspekty informacji przepływającej w administracji i sektorze publicznym. Warto jeszcze

501 baz danych znalezionych po wpisaniu hasła „Londyn”

Database	Status	Results
AGI Cymru Environmental Data	Search Successful	0
British Atmospheric Data Centre	Search Successful	83
British Geological Survey (BGS)	Search Successful	218
Central Government (IGGI)	Search Successful	25
Gigateway Catalogue	Search Successful	136
GVAC - UK Higher Education (via Edina)	Search Successful	0
NERC Earth Observation Data Centre	Search Successful	11
Ordnance Survey (OS)	Search Successful	28